

Complexnummer: 520018

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Complex Veerseweg

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

520019, 520020

Woonplaats

Oosterhout

Gemeente

Oosterhout

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Veerseweg 50, 4901 ZE te Oosterhout

Complexomschrijving

Inleiding.

De begraafplaats aan de Veerseweg telt twee objecten die voor rijksbescherming in aanmerking komen: een FAMILIEGRAF uit 1872 (1) en een GRAFMONUMENT/GEDENKTEKEN uit 1941 (2). Onder invloed van de ideeën van de Verlichting veranderde in de loop van de achttiende eeuw de gewoonte om de doden in en om de kerken te begraven. Na eerdere vruchteloze pogingen werd in 1810, na de inlijving van ons land door de Fransen, een definitief algeheel verbod van kracht welk uiteindelijk ook in Oosterhout een einde maakte aan het begraven in en om de Sint Janskerk. Na het vertrek van de Fransen volgde in 1827 een gelijklozend Koninklijk Besluit dat het begraven van de doden binnen de bebouwde kom verbood. Tot 1829 kreeg men de tijd om vervangende ruimte te zoeken. In Oosterhout werd rond deze tijd door de parochie Sint Jan uitgeweken naar dit terrein ten oosten van het dorpscentrum. De begraafplaats is tot voor kort eigendom van de parochie geweest. Hoewel de begraafplaats in de loop der tijd het karakter kreeg van een algemene begraafplaats werd dit karakter pas geformaliseerd met de oprichting van de Stichting Begraafplaatsen Oosterhout, die de begraafplaats halverwege de jaren negentig van de twintigste eeuw liet herinrichten.

Omschrijving.

De te beschermen objecten bevinden zich in de noordoostelijke hoek (onderdeel 1) en nagenoeg in het centrum (onderdeel 2) van het heringerichte terrein, te midden van verspreid liggende burger-, priester- en oorlogsgraven.

Waardering.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het complex, bestaande uit een familiegraf en een grafmonument/gedenkteken, is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden. Het is van belang als bijzondere uitdrukking van de grafcultuur in de negentiende en twintigste eeuw. Daarnaast is het van belang als uitdrukking van een politieke ontwikkeling in relatie tot de stedenbouwkundige locatie, als uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van Oosterhout en als herinnering aan de Tweede Wereldoorlog. Verder is het van belang voor de typologische ontwikkeling van grafmonumenten. Het bezit architectuur- en kunsthistorische waarden wegens de esthetische kwaliteit van de ontwerpen en de verzorgde en gedetailleerde ornamentiek.

Het is van belang wegens de gaafheid en zeldzaamheid.

Monumentnummer*: 520019

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82629/185

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Oosterhout	Oosterhout	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Oosterhout	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Oosterhout	R			8253

*Omschrijving***

Inleiding.

Op de begraafplaats gelegen FAMILIEGRAF van de familie Smits uit 1872. Stilistisch vertoont het invloeden van het Neo-Classicisme. De familie Smits was een bekende bierbrouwersfamilie, onder andere grondlegger van de voormalige ambachtelijke brouwerij 'De Gekroonde Bel' aan de Heuvelstraat en de modernere opvolger met dezelfde naam aan de Bredaseweg.

Omschrijving.

Het deels gefrijnde hardstenen familiegraf bestaat uit een aantal piramidaal aaneengeschakelde graven en beslaat een kruisvorm met verlengde noord-zuidas. Op het snijpunt van de kruisarmen ligt het hoogste blokvormige graf met naar vier zijden gerichte topgevelachtige frontons geornamenteerd met eierlijsten. Akroterieën op de hoeken. Kruising noklijnen bekroond met een vierzijdig kruis met Christusmonogram en eeuwigheidssymbolen. In de gevelvelden de ingebeitelde namen van de overledenen en bronzen medaillons met afbeeldingen (Christusmonogram, Alfa en Omega, schaap, leeuw en adelaar) die symbolisch verwijzen naar de eeuwigheid, naar Christus als de hoeder der mensheid, naar de Opstanding en naar de Verrijzenis.

Aan het hoge middenblok grenzen aan alle vier de zijden lagere graven. De dekplaten van de graven aan de west- en oostzijde zijn als lessenaardak aangebracht, de graven aan de noord- en zuidzijde hebben een zadeldak met noklijst en gedecoreerde lijsten aan de voet van de schilden. Zijwanden hiervan met bovenlangs lopend tandlijstje en aan de uiteinden gecanneleerde pseudo-pilasters. Kopwanden met epitaven 'IN TE DOMINE SPERAVI' en 'NON CONFUNDAR IN AETERNUM' en de namen der overledenen. Aan de graven aan de noord- en zuidzijde grenzen nog lagere, slechts gering boven het maaiveld uitstekende tomben waarin de meest recentelijk overleden personen van de familie Smits zijn bijgezet.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering.

Het graf van de familie Smits is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling in de katholieke grafcultuur na het midden van de negentiende eeuw. Daarnaast als uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van Oosterhout in relatie tot de regionaal bekende brouwersfamilie Smits. Verder vanwege het belang voor de typologische ontwikkeling van grafmonumenten van de sociale bovenklasse.

Het object bezit architectuur- en kunsthistorische waarde wegens de esthetische kwaliteit van de architectonische vierzijdige opzet, de detaillering en verzorgde ornamentiek in met name de médaillons. Het object is van belang wegens de gaafheid en zeer zeldzaam op grond van de uniciteit van de verschijningsvorm.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Graf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 520020

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82630/196

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Oosterhout	Oosterhout	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Oosterhout	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Oosterhout	R			8253

*Omschrijving***

Inleiding.

Op de begraafplaats gelegen monument uit 1941 voor drie gesneuvelde Oosterhoutse soldaten. Het dient als GRAFMONUMENT voor de in Nederweert en Asten gesneuvelde maar in Oosterhout begraven soldaten F. Hoekstra en A. Damen, en als GEDENKTEKEN voor de op de Grebbeberg omgekomen soldaat A. Tielemans. Stilistisch vertoont het invloeden van de archaïserende en traditionalistische vormtaal.

Omschrijving.

Met beplanting omzoomd grafmonument op rechthoekig grondplan, bestaand uit een ingekaderd Latijns kruis tussen met kiezel gevulde velden met op het snijpunt een ranke hardstenen obelisk op trapvormige basis. Bovenzijde van de obelisk aan vier kanten afgezet met een kruisvorm, bekroond met een kalkstenen portret van een gehelmde Nederlandse soldaat anno 1941. In de basis staat de volgende tekst gebeiteld: 'GOD WAS HUN SCHILT / ENDE BETROUWEN'. Op de vier zijden van de obelisk staan diverse epitafen met onder meer de namen van de gesneuvelden en de tekst: 'ZIJ LIETEN DOOR HUN / DOOD AAN HEEL HET / VOLK EEN VOORBEELD / NA VAN EDELE / GEZINDHEID EN EEN / HERINNERING AAN / WAARACHTIGEN MOED'.

Waardering.

Het grafmonument/gedenkteken is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van de grafcultuur met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog. Daarnaast als uitdrukking van een sociale ontwikkeling in relatie tot de Oosterhoutse soldaten. Verder vanwege het belang voor de typologische ontwikkeling van grafmonumenten en gedenktekens. Het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

object bezit kunsthistorische waarde wegens de esthetische kwaliteit van het algehele ontwerp en het verzorgde soldatenportret.

Het object is van belang wegens de gaafheid en zeldzaam op grond van de uniciteit van de verschijningsvorm.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument